

נועם שיה

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

אינני ראוי להמשיך ללמד תורה...

בשלה תשע"ט

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשע"ט

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה פנחס וואלהענדלער הי"ו

אב"י בלייקווד

לע"נ חמיו הרה"ח המפואר

מו"ה שמואל אהרן ב"ר ישראל איסר ז"ל

נלב"ע כ"ח חשוון תשע"ט

אינני ראוי להמשיך ללמד תורה...

בקידושא רבא ש"ק פרשת בא תשע"ט

בפרשתנו נאמר (שמות י', כ"ג): לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו, יש לרמז, אם אצל האדם מתקיים הפסוק "לא ראו איש את אחיו", הוא אינו חושב מהשני, רק מעצמו, הרי זה סימן ש"ולא קמו איש מתחתיו" – הוא אינו "איש", ער איז נישט קיין מענטש, שכן הסימן לאנושיות של האדם – מענטשליכקייט – הוא הרחמנות והדאגה לזולת, וזה שאמרו חז"ל (מס' יבמות דף ס"א ע"ב): אתם קרויים אדם ואין עכו"ם קרויים אדם, כי הם אינם חושבים אחד מהשני, ורק אצל בני ישראל אשר המה רחמנים בני רחמנים, בהם ישנה המציאות הזאת של לחשוב אחד מהשני...

ומשמיה דהרה"ק ה"חידושי הרי"ם" זי"ע מיתאמרא, שבפסוק נאמר (שם): לא ראו איש וגו' ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, כי אם "לא ראו איש את אחיו" – אחד אינו חושב מהשני, אזי זה "חושך", אמנם אם הוא "ולכל בני ישראל" – שיש ביניהם אחדות, ומסתכל אחד על השני, אזי הוא "אור במושבותם"...

בפסוק נאמר (שמות ו', י"ג): וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים. ואיתא ברש"י: ואל פרעה מלך מצרים – צום עליו לחלוק לו כבוד בדבריהם. ולכאורה יש להבין, למי ציוה הקב"ה לחלוק לו כבוד?? וכי הפרעה הזה היה צדיק גדול?? זה שפער פיו בהתרסה לומר "מי ה' אשר אשמע בקולו" – לו מגיע כבוד?? אלא הקב"ה רצה ללמדנו בזה, שלא משנה מהי דרגתו של האדם, יהיה האדם מי שיהיה, בעל דרגה

גבוהה או בעל דרגה נמוכה ופחותה – בכל אופן שיהיה קיימת אצלו המושג של "כבוד הבריות", ובפרט למלך...

*****

דבר נורא מאוד אנו למדים מיוסף הצדיק, דהנה בעת הנסיון עם אשת פוטיפר נאמר בפסוק (ל"ט, י"ב): וינס ויצא החוצה, ודקדק ה"ספורנו", דלכאורה למה נאמר כפילות הלשון בפסוק "וינס" ו"יצא" – "החוצה", ולא נאמר רק "וינס החוצה".

אלא מבאר ה"ספורנו", המנוס היה מהחדר שהיה עמה כדי שלא יתגבר עליו יצה"ר, אולם כשהסכנה חלפה ממנו ונסתלקה והלכה לה, וכבר התגבר על היצר, יצא לאטו בלא תנועות של מנוסה, כדי שלא לעורר את העוברים ושבים שישאלוהו מה לך כי תנוס ומי רודפך, ויצטרך כמובן לספר מה שהיה עם אשת פוטיפר ולביישה, על כן יצא החוצה ללא מנוסה...

*****

סיפר לי הרה"ח ר' שמואל אונגאר הי"ו, העסקן הנודע בעיר לייקווד, ששמע מזקן אחד, שלפני שנים רבות השתתף בלוי' אחד, והיו שם קהל גדול, ואנשים עמדו בפרוזדור בית ההספד ומחוצה לו. מספר היהודי, שלפתע הוא רואה שמרחוק מגיע אדם זקן ונשוא פנים שזקן לבן יורד על פי מידותיו, מוקף אנשים, וכשהוא התקרב יותר, ראה שזה הרה"ק רבי שמעון מאמשינוב זי"ע.

כשהגבאים ראו שעומדות נשים ליד הדלת ומפריעות להיכנס, התחילו לרמוז להן בידיהם שיתרחקו משם כדי שהרבי יוכל

להיכנס. כשהבחין בכך הרבי, ציוה להגבאים שיפסיקו מיד, והתבטא ואמר להם "מ'שטופט נישט אוועק קיין מענטשן" [לא דוחפים אנשים], והרבי נשאר לעמוד בצד...

*****

מסופר על הגה"ק ה"חזון איש" זצ"ל, שהשתתף פעם במקום מסויים, ומשם היה צריך לנסוע לבית החולים. בדרוכו החוצה למכונית שתסיעהו לבית החולים, עצרוהו אנשים רבים – כל אחד עם בעיותיו וענייניו – זה בא לבקש עצה ופלוני בא לקבל ברכה.

כשנכנס להמכונית, הורה ה"חזון איש" לנהג שיתחיל לנסוע לאט לאט, אמנם הנהג מאוד התפלא על כך – בידעו שהחזו"א ממהר מאוד להגיע לבית החולים, ושאל אותו מה פשר ההוראה המפתיעה הזו להאט בנסיעתו, השיב לו החזו"א: הלא עומדים כאן בחוץ אנשים רבים בעלי לבבות נשברים שבאו כדי לדבר עמי, אם אסע מהם במהירות, יראה הדבר כאילו שכבר יצאתי ידי חובתי עמם ונפטרתני מהם – עניתי לכל אחד על שאלתו – נתתי עצות ובירכתי אותם – ועכשיו "יוצא געווען!" – אני כבר יכול לברוח מהם – וזה אינני רוצה בשום אופן...

*****

סיפר לי אחד שנכנס עם כל משפחתו אצל מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א – על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ ב"ב, ועל השולחן של הרבי היה מונח איזה 'נאש' [ממתק] שנשאר משמחת תגלחת שהתקיים אצל הרבי לפני כן. אחד הילדים שהבחין בממתק הזה, התחיל להפציר באביו שיתן לו את הממתק, וכמובן

שהאב התעלם מהפצרותיו של בנו, אך הבן לא הרפה, והמשיך בהפצרותיו ביתר שאת וביתר עוז. כשהבחין הרבי שהילד מפציר הרבה באביו, שאל הרבי את האב "מה הוא רוצה?", ואמר האב שהוא רוצה את הממתק המונח על השולחן. אמר הרבי "הלא נמצאים כאן עוד ילדים", ותיכף ומיד ציוה הרבי לקרוא את הגבאי, וביקש ממנו שיביא לו חבילה שלימה מאותו הממתק, וכאשר הביא לו, נתן הרבי לכל הילדים שהיו שם ממתק אחד...

*****

פעם עבר הגה"ק ה"חפץ חיים" זי"ע ברחובה של עיר ומצא על הארץ דף הנראה כ"שמות", התכופף הח"ח כדי לטמנו יחד עם ה'גניזה', אך משהגביה את פיסת הנייר מצא שאין כתוב על גבי הנייר אלא דברים ממילי דעלמא, ואעפ"כ הכניסו לכיסו.

התמיהו מאד האנשים אשר עמו, האם ה"חפץ חיים" מאסף זבל?? ואחד שאל אותו "מדוע לא השליך את הדף למקום שהיה מתחילה?" וענה לו ה"חפץ חיים": "לא רציתי שיצטרך עוד יהודי להטריח עצמו ולהתכופף כמוני מתוך מחשבה כי "שמות" לפניו, וישליכהו ארצה בראותו כי נייר סתמא הגביה וחוזר חלילה, ע"כ הטמנתיו בכיסי, ובזה מנעתי טרחה וצער מכמה וכמה אנשים ...

*****

פעם אחת נפגשו הגה"ק ממונקאטש זי"ע בעל "מנחת אלעזר" עם הגאון רבי אברהם זצ"ל אב"ד פרנקפורט, ושאל הגה"ק ממונקאטש את רבי אברהם "הלא אתם מבקרים במקומות שונים בעולם, והכרתם גאונים וצדיקים שהם בקיאים בש"ס עם תוספות

בע"פ ואפילו כתבי האר"י שגורים בפיהם, ברצוני לשאול אתכם שאלה, הנה רואה אני שהגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע זכה להתקבל בכל תפוצות ישראל ואפילו יותר מגאוני עולם של הדורות הקודמים, והרי אותם גדולים לא נפלו בגדלותם בתורה מה"חתם סופר", מהי איפוא הסיבה שה"חתם סופר" נערץ כ"כ בכל העולם, הלא ודאי יש סיבה לכך".

השיב לו רבי אברהם, שכתשובה לשאלתו הוא יספר לו סיפור על ה"חתם סופר", ומזה יבין כבר מעצמו את התשובה, וכך סיפר רבי אברהם:

אני הנני תלמידו של הגאון ר' ישראל יצחק אהרן לאנדסבערג זצ"ל, מתלמידיו המובהקים של ה"חתם סופר", ובתקופה שלמד בישיבת החת"ס, כינוהו בשם 'איציק אהרן שולסבורגער'. כשהגיע אל ישיבת החת"ס בגיל י"ב שנים, כבר נודע לעילוי נפלא בעל חכמה ובעל כשרונות ברוכים.

והנה בישיבת החת"ס היה נהוג, שלאחר שחלפו שלוש שנים נהגו לחזור על סוגיות שונות שלמדו במשך השלש שנים. והנה, הבחור "איציק אהרן משולסבערג" – שהיה בחור צעיר ומחוסר אמצעים – הציע לבחורים, היות ולא כל אחד יכול לזכור היטב את חידושי החת"ס כפי שאמרם בפעם הקודמת, על כן הוא מוכן לחזור בפניהם את כל החידושים כפי שנאמרו ע"י החת"ס מילה במילה, וגם יכול להוסיף ולתאר בדיוק את תנועותיו של החת"ס בעת שאמר את החידושים, והסכימו הבחורים לשלם לו עבור זה חמישה זהובים.

והנה כידוע שתלמידו של החת"ס היו מקשיבים ביראת הכבוד לכל הגה והגה שיצא מפי רבם הקדוש, והיתה שוררת בעת השיעורים אימה ופחד ויראת הכבוד, והנה באותו יום, החת"ס פתח

את שיעורו, והבחור יצחק אהרן התחיל לחקות מתחת לשולחן את תנועותיו של רבו, והבחורים שראו זאת מילאו פיהם שחוק וחיוך עלה על שפתי כולם, ואז, תיכף מיד הרגיש החת"ס שמשוהו אינו כשורה, כי כאמור בדרך כלל ישבו תלמידיו לפניו באימה ובריאה כתלמיד לפני רבו, ועתה הם נראים כבימי הפורים, ומיד שאל את הבחורים מה יום מיומיים, אך איש לא הרהיב עוז לענות לו, כי אימת רבם הייתה גדולה עליהם, וכמובן שהחיוך מיד נעלם מפניהם וכולם ישבו בפחד כי נתייראו מתגובת רבם החת"ס, ואילו החת"ס המשיך לחקור ולדרוש שיאמרו לו מה שאירע, וכיון שראה שאינו מקבל תשובה, קרא אליו את הבחור אהרן דוד דייטש שהיה מאוכלי שולחנו בשבת קודש, והוא היה נער צעיר כבן י"ד שנה, ואמר לו "אהרן דוד בני, אמור נא לי את האמת מה אירע כאן?", כעת לא הייתה לו ברירה, ואמר הבחור אהרן דוד את האמת להחת"ס.

הדבר לא מצא חן בעיני החת"ס, והוא הגיב בקפידא "האמנם כך הוא הדבר שיצחק אהרן 'חוטף' ממני את השיעורים?", ובאומרו זאת, סגר את הגמרא ועיזב את ההיכל.

התלמידים נותרו קפואים במקומותיהם מתוך פחד ואימה ולא פצו פיהם, הם יראו מאוד מקפידתו של החת"ס כי מעולם לא אירע כדבר הזה.

למחרת היום ציווה החת"ס את הבן בית שלו שימסור לכל הבחורים שעליהם להתייצב לשיעור ללא יוצא מן הכלל, איש בל ייעדר היום מהשיעור, ומי שלא יבוא לא יורשה להיות בישיבה, וגם הבחור יצחק אהרן משולסבערג חייב להשתתף, ואם יסרב יש להביאו אף נגד רצונו. לא הייתה איפוא ברירה לאיציק אהרן, וגם הוא בא כשגופו רועד כעלה נידף ונפשו כמעט פורחת ממנו, רוחו

הייתה כה שבורה ורצוצה ממה שאירע בשיעור אתמול, עד שלא היה יכול לבוא על רגליו, והבחורים נאלצו להעמיסו על כתפיהם ולהביאו לשיבה, הוא ידע שכלתה אליו הרעה והיה בטוח שהרבי ישלח אותו מהשיבה.

כאשר כולם התיישבו במקומותיהם, פתח החת"ס ואמר "בני היקרים, אתמול בעת השיעור איבדתי את עשתונותי, במקום לשבח את הבחור יצחק אהרן משולסבערג על מידת החביבות שלו לחידושי התורה של רבו, ולחביבות התורה שלו בכלל ועל כשרונותיו הנעלים וזכרונו הנפלא, נכשלתי בעוון החמור של הלבנת פנים ברבים!!", ובאמרו זאת, פרץ החת"ס בבכי קורע לב שזיעזוע את כל הנוכחים, רגעים ארוכים חלפו ובכיו של החת"ס נשמע בכל חלל הישיבה בחוזרו על כך ש"המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא", והוסיף לומר לתלמידיו "לאור מה שנכשלת, על כן אינני רואה עצמי ראוי להמשיך ללמד תורה לאחרים, אבל ברצוני לפייסו, ועל כן הנני מבקש מכם חנוני בניי חנוני, אני מבקש מהקב"ה שימחל לי, ואני מבטיח שיותר לא אעשה כדבר הזה, וממך יצחק אהרן אני מבקש אלף מחילות, אנא בני מחל לי..."

ויפג לבו של יצחק אהרן מלהאמין למשמע אוזניו, כל איבריו דא לדא נקשן והדיבור ניטל ממנו, האומנם מורו ורבו הגדול הענק שבענקים גדול הדור מבקש ממנו הקטן והדל מחילה על דבר שלמעשה הוא צריך לבקש מחילה, הוא ישב בראש מורכן גופו כאילו קפא.

הבחורים שראו בצער רבם, דחפוהו ושידלוהו שיאמר מיד שהוא מוחל, ואיציק אהרן התאמץ אך קולו לא נשמע, החת"ס המשיך למלמל "אינני יכול ללמד", ורק במאמץ עילאי הצליח איציק אהרן לגמגם את המילים "כן! אני מוחל", שואל אותו

החת"ס "האם בלב שלם הינך מוחל ואין לך קפידה עלי?" , קם איציק אהרן על רגליו נשק את ידי רבו ואמר "רבי, אין בליבי שום קפידה חלילה", אז אמר החת"ס "רק עכשיו אני מרגיש עצמי ראוי להמשיך ללמד תורה לאחרים..."

סיים רבי אברהם את סיפורו לאדמו"ר ממונקאטש ואמר "שלוש מאות ותשעים בחורים נכחו באותו שיעור, ועתה אני שואל את כבודו, כמה פרקים 'חובות הלבבות' 'שבט מוסר' ו'קב הישר' חייבים ללמוד כדי לקנות את המידות שהחת"ס הקנה באותו מעמד לבחורי הישיבה עם בכיו ווידויו ברבים!! – הנה בזה התבטאה גדלותו של החת"ס, זוהי הסיבה שגרמה לכך שהוא נתקבל בכל מקום ומקום ובקרב חוגים רחבים ביותר, ושמו נישא בהערצה בכל קצווי תבל, זהו כוחה של ענווה וכוחה של כבוד הבריות!"...

*****

הגה"ק מטשעבין זי"ע נכנס פעם למעמד "כתיבת אותיות" בספר תורה, והנה בראשונה נתכבד הגאון לכתוב אות בספר התורה, אך הוא לא אבה לכתוב ומינה את ה'סופר' שיכתוב בשליחותו את האות. מכיוון שאותו גדול וקדוש לא כתב בעצמו וסמך רק על הסופר, נהגו כן גם שאר המוזמנים, ולא כתבו בעצמם אלא מינו כל אחד במקומו את הסופר שסיים בעצמו את כתיבת כל ספר התורה. לאחר מכן ביאר הגה"ק מטשעבין את מעשיו, שהבחין שבין הנאספים נמצא יהודי המומר לדבר אחד מן התורה, שאינו ראוי לכתוב אות בספר תורה, אלא שלא רצה לפגוע בכבודו ולעכב בעדו מלכתוב אות בתורה, על כן גרם בעקיפין שלא יכתוב איש בספר התורה, ולא יכלם יהודי זה.

"איך דארף זיין דארט?? - איך דארף האלטן ווארט!!"...

סיפר לי הרה"ח ר' נפתלי מערינג הי"ו מחשובי חסידי וויזשניץ בויליאמסבורג, שלפני שנים התקיימה בבארא פארק שמחת נישואין בחצר כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, ומרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע - בהיותו דודו של החתן - היה עומד להגיע להשתתף בשמחה.

חסיד וויזשניץ אחד שהתגורר בויליאמסבורג, שעמד לפני אירוסי בנו, נכנס אל הרבי ואמר לו שהוא שומע שהרבי עומד להגיע לבארא פארק, אז הוא רוצה לגמור את הווארט עם מסיבת "לחיים" ולשבור את הצלחת אצל הרבי בבארא פארק, אך הרבי אמר לו שלא יטריח את עצמו, ובפרט שלא יהיה שם זמן, כי כשיהיה שם הוא ימהר להחתונה, ועל כן ייעץ לו הרבי, שהיות שבדרכו לחתונה הוא יעבור דרך העיירה ויליאמסבורג, על כן יקיים שם את ה"לחיים".

ביום החתונה, כשהתכונן הרבי לנסוע לבארא פארק, הגיעתו הידיעה המשמחת שביום זה יתקיים גם שמחת אירוסי נכדו בבארא פארק, ולכן הם מבקשים מהסבא שיקדים להגיע לבארא פארק כדי להשתתף בשמחה, אך הרבי אמר להם שבדרכו לבארא פארק הוא עובר דרך ויליאמסבורג ויתעכב שם מעט, ועל כן הוא לא יוכל להשתתף, אך הם אמרו לרבי "האם זה כ"כ נחוץ שהרבי יעבור דרך ויליאמסבורג במקום להשתתף בשמחת אירוסי נכדו???", אך הרבי התעקש ואמר "הלא הבטחתי לחסיד אחד שאופיע בשמחת אירוסי בנו שיתקיים בויליאמסבורג", וכאשר ניסו להפציר בו שיחזור בו וטענתם בפיהם "הלא הרבי צריך להיות נוכח בשמחת אירוסי נכדו!!", השיב הרבי ואמר "איך דארף זיין דארט?? - איך דארף האלטן ווארט!!"...

ולמעשה, אכן שמר הרבי את מוצא פיו, ועבר דרך העיירה ויליאמסבורג, אך שם התקיימה עוד שמחה, ה"ה שמחת אירוסי נכדו של הרבי...

סיפר לי הרה"ג ר' יוסף דוד ניישלאס שליט"א רב דקהל "אגודת אחים" בליקווד, שבתקופה האחרונה לחייו של מרן הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, בהיותו שוכב בבית החולים כאשר היה מאוד חלש, ואז עשה עמו מומחה אחד יהודי פיזוטריפיה כדי לחזק במעט את כוחותיו. המומחה הזה רצה לאמוד אם הרבי כבר חוזר קצת לכוחותיו או לא, וביקש מהרבי שיתן לו "דחיפה", אך הרבי לא התייחס אל הבקשה כלל, והוא חשב שהרבי לא הבין מה שהוא רוצה, ועל כן חזר על דבריו ואמר שהוא מבקש מהרבי שידחוף אותו קצת, אך אין קול ואין עונה, הרבי לא מגיב כלל לדבריו.

והנה בחדר שם היה נוכח בנו של הרבי - ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א, וכשראה שאביו הרבי אינו מגיב לדברי המומחה, אמר לו "אבא, הלה מבקש שתתן לו דחיפה", ואז פקח הרבי את עיניו הטהורות והביט על בנו ואמר לו בפליאה עצומה "וואס?? שטופן א איד???" [מה?? לדחוף יהודי??]...

